СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 23. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 29-го січня 1936. — VOL. XLIV. No. 23. Jersey City, N. J., Wednesday, January 29, 1936 THREE CENTS

БОНУС СТАЄ ЗАКОНОМ

ВАШИНҐТОН. — У понеділок зполудня сенат ухвалив 76 голосами проти 19 заветований президентом Рузвелтом проєкт бонусового закона. З тою хвилею ухвала стала законом, не зважаючи на вето президента.

Відповідно до ухвали, президент, без огляду на те, що він цей проєкт заветував, негайно взявся організувати відповідну урядову машинерію до переведення закона в життя. Для роздання між ветеранів блянкетів на бонуси уряд уживе ветеранських організацій, одначе до вислання цих блянкетів та до інших канцелярійних праць, получених із законом, треба буде у Вашинґтоні наняти коло 3,000 канцелярійних робітників.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗВІТУ ВІД ОРҐАНІЗАЦІЇ ТАВНСЕНДА.

ВАШИНҐТОН. — Конґрес займається питанням, що зробити з орґанізацією Тавнсенда, що не предложила конґресові звіту зі своїх фондів, як цього домагається так званий закон про корупційні практики.

Підносяться думки, що провідників цього руху треба завдати до тюрми за непослух конґресові.

ДОНЕСЕННЯ ПРО ОЖИВЛЕННЯ БИЗНЕСУ ИДУТЬ ДАЛІ.

НЮ ЙОРК. — Велике підприємство до виробу автомобілів, Ґенеральна Моторова Корпорація, подає, що в 1935-тім році вона заробила на чисто 167 міліонів долярів.

Є це найбільші зарібки цеї корпорації за останніх 6 літ.

ЗНОВ ЗБИРАЮТЬСЯ ОРҐАНІЗУВАТИ АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

МАЙЕМІ (Флорида). — Виконний уряд Американської Федерації Праці виробив нові пляни орґанізування автомобільних робітників.

Орґанізація має далі переводитися на старій основі орґанізації за званнями.

СЛІДСТВО ЗА ВБИВСТВО СЛІПОГО СЕНАТОРА.

ВАШИНҐТОН. — Лава присяжних суддів, покликана судовим лікарім („коронером") до розгляду смерти сліпого сенатора Шела, прийшла до переконання, що Лестер Гомфріс, візник товарового авта, що вдарило сенатора та спричинило його смерть, не був за випадок винуватий.

Як свідок виступав Орел Лін, що працював у канцелярії сенатора й провадив Шела вулицею, як його вдарив „трок" Гомфріса. Лін заявив, що Гомфріс не бачив сенатора, бо його заслонив був якийсь автомобіль.

СТРАЙК БУДІВЛЯНОЇ СЛУЖБИ ПОШИРЯЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Страйковий комітет юнії робітників, що обслуговують великі будівлі, постановив викликати наступного понеділка ще 20,000 робітників, занятих у 1,200 високих будинках.

КЛОПОТИ ФАРМЕРІВ З ДИКИМИ СЕРНАМИ.

ГАРИСОН (Ню Йорк). — Околичні фарми мають немало клопоту з дикими сернами, що, приперті недостачею їжі через глибокі сніги, заходять на хутори, а навіть у села.

Бували теж випадки, що серни попадали під автомобілі й гинули. Кажуть, що вони стали дуже лагідні. Урядові сторожі дичини обчисляють, що в повіті Потнем є тепер коло 300 серн.

ЗА ОБМАН ПРИ ПОМОЧІ МИЛОСЕРДЯ.

НЮ ЙОРК. — У місцевім стейтовім суді засуджено 8 осіб, звязаних з рекетірською милосердною інституцією, на вязничну кару до 3 літ. Зорґанізували вони були так званий „Злучений Допомоговий Союз". Рекетір Чарлз Травбман називався „суддею", Натан Іцкович президентом, Джан Барон був „мозком" союзу, а Мейер Ґолдман, Ервин Милер та Сидні й Честер Сіґел — „простими" рекетірами.

ФІЛЬМА ЯК СВІДОК У СУДІ.

БРОНКС (Ню Йорк). — У місцевім стейтовім суді відбувалася перед присяжними розправа на основі позву 31-літнього Паскаля Скарпаті, що позивав одно підприємство за 25,000 долярів відшкодування за те, що авто цеї корпорації його на все покалічило. Адвокати пізваної фірми предложили на розправі фільму, котра показувала, як Паскале Скарпаті вимахує тяжким молотом при праці.

Присяжні, побачивши фільму, без довгої надуми відкинули позов.

Фільму зняв один аматор на припоручення адвокатів пізваної фірми. Скарпаті не знав, що його фотоґрафували.

ЛІТАВ ІЗ ЗАВЯЗАНИМИ ОЧИМА.

НЮ ЙОРК. — Луіс Де Флорес, нафтовий інжинір та довголітній приватний летун, дозволив ужити себе для небезпечних досвідів. Він літав над Лонґ Айлендом не тільки не дивлячися на землю, себто спираючися виключно на інструменти на літаку, але й літав із завязаними очима, керуючися виключно слухом.

Він казав завязати собі очі й так літав 40 хвилин. Як він це робив, він обіцяв розкрити летунському клюбові в відчиті, котрий обіцяв виголосити наступної пятниці.

FEROCIOUS SENTENCES

The Polish struggle for independence was a sanguinary epic that went on for generations and won the admiration of the Western world. But "oppression maketh a just man mad." No sooner does the oppressed achieve freedom than he himself becomes the oppressor. The Ukrainians who live under Polish rule have just as much right to freedom as the Poles have. The Poles in their school books, in their art and literature, and in their picture-theatres glorify the deeds of violence which they and their ancestors committed to achieve freedom. But when the Ukrainians with exactly the same heroism commit exactly the same deeds the Poles crush them with exactly the same ferocity with which they themselves were crushed, especially by the Russians. Since the death of Pilsudski the terrible Polish dictatorship has grown a little less terrible, and recently a number of political prisoners were released under an amnesty. There have also been signs of a better understanding between Poles and Ukrainians. But the sentences passed at Warsaw on Monday will, if they are upheld, shock all true friends of Poland deeply. In 1934 General Pieracki, the Polish Minister of the Interior, was assassinated. He was one of those mainly responsible for the frightful "pacification" of Eastern Galicia more than five years ago. The actual assassin was not amongst the accused. It is the alleged accomplices who have been sentenced. Three have been sentenced to death, two to imprisonment for life, and seven (amongst them several very young women) to fifteen, twelve, eight, and seven years. Under the amnesty the death penalties will be commuted to imprisonment for life. But the sentences are ferocious. Poland's prestige was rising because of her astute and peaceful foreign policy and her apparently humaner home policy. It has now received a severe shock. Perhaps the President of the Polish Republic will see his way to use his prerogative of mercy and by mitigating the sentenced undo the harm and wrong that will else have been done.

(THE MANCHESTER GUARDIAN WEEKLY, January 17, 1936).

UKRAINIAN TRIAL SENTENCES.

A Day of Mourning.

(From our Warsaw Correspondent).

Reports from Lemberg state that Ukrainian homes are in mourning over the sentences passed on Monday by the Warsaw district court on the young Ukrainian revolutionaries.

It was the Ukrainian New Year on Tuesday, according to the Greek calendar, but all festivities and balls ussually held on this day were cancelled as a sign of grief and sorrow.

The twelve Ukrainians were charged with complicity in the murder of General Pieracki, Polish Minister of the Interior, in Warsaw a year ago. They were also charged with criminal conspiracy as members of the Ukrainian Nationalist Organization, which demands that that part of the Ukraine in Poland shall be separated from Poland.

Seentences of death were passed on three of the prisoners, but commuted to sentences of penal servitude for life. The rest were sentenced to long terms of imprisonment, the least being for seven years.

There have been indications recently that a better understanding was being reached between the Poles and the Ukrainians, but in some quarters now it is feared that the result of the trial will have a bad effect on relations.

(THE MANCHESTER GUARDIAN WEEKLY, January 17, 1936).

UKRAINIANS SCORE LEAGUE.

Charge Geneva With Failure to Protect them in Poland.

Resolutions charging the League of Nations with failure to protect Ukrainians living in Poland and protesting against "intolerable conditions" for the Ukrainian youth, was forwarded yesterday to the League secretary at Geneva by the United Ukrainian Organizations of the United States. The resolutions were passed at a meeting of the executive committee of the organization on Friday night. The message read:

"Only recently at a court in Warsaw twelve Ukrainian young men and women were tried on the trumped-up charge of participation in the murder of the Polish Minister Pieracki, although the Polish Government itself admitted that the actual assassin had escaped".

Three of the twelve were sentenced to life imprisonment after first received death sentences.

(THE NEW YORK TIMES, January 26, 1936).

ВЕНІЗЕЛЬОС ПОБІДНИКОМ ПРИ ВИБОРАХ.

Вигнанець з рідної землі й переслідуваний монархістами Венізельос осягнув цілковиту побіду при виборах в Атенах (Греція). Король Юрій II. покличе його до краю. У меншості зістався полевий маршалок Кондиліс, противник Венізельоса, бувший військовий диктатор, якому король завдячує свій поворот на престол.

ЗАГАДОЧНА ПОДІЯ.

В Татрах біля Закопаного знайшли молодого чоловіка, постріленого в околиці серця. Мав на собі тільки сорочку та штани і казав, що його ранили й ограбили опришки. Показалося, що це підхорунжий із Кракова та що він сам пробував відобрати собі життя, кинувши наперед решту одягу у пропасть. Його відставили в тяжкому стані до краківського шпиталю.

СТРІЛИ НА ВУЛИЦІ.

У Бродах арештовано Станислава Коньтоха, сторожа після́ловенних захистів у Новоставцях, що викликав на ринку велику авантуру, стріляючи з кріса до прохожих, причому дві особи вийшли з ранами.

КОМУНІСТИЧНА ДІЯЧКА ПЕРЕД СУДОМ.

Окружний суд у Луцьку засудив на 8 літ вязниці Надію Возняк, що була вже карана за комунізм 4-літньою вязницею. Відсидівши кару, вона не занехала комуністичної діяльности і була звязковою між центральним комітетом КПЗУ і поодинокими окружними комітетами партії.

ВПЕРТИЙ ЗЛОДІЙ.

До магазину фірми „Карпати" в Тернополі закрався вечором Вінценти Двойни. Завважив це постерунковий і візвав злодія вийти. Та Двойни замкнувся між серединні і відгрожувався, що підпалить магазин, або відбере собі життя. Щойно після довших перговорів повітового команданта поліції, Пінського, Двойни вийшов з магазину і віддався в руки поліції.

НАДУЖИТТЯ В СУСПІЛЬНІЙ ОБЕЗПЕЧАЛЬНІ В ДУБНІ.

В суспільній обезпечальні в Дубні викрито значні надужиття, яких допустився фінансово-господарський референт, Еразм Каненберг. На доручення судових властей його арештовано.

ПОДРУЖЖЯ МАЛОЛІТНІХ У ЯПОНІЇ.

Статистичний уряд столиці Японії подає, що на зареєстрованих 13,210 подруж у Токіо у 1934 р. було 106 дівчат і 2 хлопців в віці нижче 15 літ. Взагалі майже половина всіх потруж, це неповнолітні нижче 19 літ. Головно японки виходять замуж у дуже молодому віці.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ КОНКУРС.

Підчас найближчої Олімпіяди, орґанізованої в Берліні, відбудеться літературний конкурс. До участи в конкурсі будуть допущені всі роди літературної творчости. Передумова: тема твору мусить бути звязана зі спортом. Твір не може мати більше, як 20,000 слів. Автори не-німці мусять долучити німецький переклад свого твору.

СПРОНЕВІРЕННЯ В ОБЕЗПЕЧАЛЬНІ.

В Тернополі придержано Івана Мицка, інкасента Суспільної Обезпечальні в Перемишлянах, під замітом спроневірення 5,000 зл. на шкоду тієї встанови. Мицка передано до слідчої вязниці.

ЦЕНЗУРУВАЛИ КОЖНЕ СЛОВО ПРО ВАРШАВСЬКИЙ ПРОЦЕС

ВАРШАВА (Польща).—Кореспондентові польського часопису „Роботнік" відобрано карту вступу на варшавський процес за вбивство міністра Перацького. Сталося це тому, що цей кореспондент критикував поведення польського суду, який раз-у-раз накладав тяжкі кари на українських адвокатів, що боронили молодих українських підсудних. З приводу відмови вступу кореспондентові на судову салю розправ пише адвокат Лев Берензон про панічний страх перед денникарством деяких суспільних кол, що добачують у редакторі особистого ворога, або ворога держави чи народу. Адвокат Берензон, що мав за царських часів славу одного з найліпших адвокатів, каже, що як тут не критикувати суддів, коли вони забороняють українським адвокатам висказати думку про українсько-польські відносини, на яких тлі зродився варшавський акт, коли їм не вільно говорити про відносини між Литвою й Україною, а в тім самім часі дозволяється про те все широко говорити, але — прокураторові. Як можна не критикувати, коли польський суддя не дозволяє українському адвокатові зацитувати навіть вірш польського поета — Словацького?

РОЗПРАВА В ДЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ.

ЛЬВІВ. — Поза всіми іншими річами, звязаними з варшавським процесом і присудом, в українських колах підкреслюють із невдоволенням, що отсе варшавський суд не пошанував привілеїв греко-католицького обряду і вів розправу проти українських націоналістів на третій день українських Різдвяних Свят.

ЩЕ ПРО ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ЗГОДУ.

ВАРШАВА. — В півурядовій „Газеті Польскій" пише украіножер А. І. Кавалковський про „Українське питання в 1935 р." І приходить до висновку, що „ідея, для якої втратили життя Голувко й Перацький, перестала належати до роду нездійснимих мрій; що варто для тої ідеї нести дальші зусилля і жертви". Оті жертви має, на думку Кавалковського, нести український нарід. Він має повірити польському урядові „на слово". І ждати на більші концесії так довго, доки не переміниться психольоґія поляків у Галичині й вони не стануть більш компромісовими супроти українців.

ЯК КАРАЛИ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ.

ЛЬВІВ. — Оборонець українських підсудних у варшавськім процесі, д-р Шлапак, був тричі караний трибуналом грубими гривнами за намагання висвітлити невинність обвинувачених.

НЕ ХОЧЕ ИТИ ВІЙНОЮ НА СОВЄТИ.

ВАРШАВА. — „Ґазета Польска" запевняє Совєти, що договір, заключений Польщею в Німеччиною, рішучо не є звернений проти Совєтів, з якими Польща хоче жити в якнайбільшій приязні.

РОЗСТРІЛЮЮТЬ ЗА ШПІОНАЖУ.

ХАБАРОВСЬК (СССР). — За шпіонажу в користь Японії засуджено на смерть через розстріл 5 осіб, а 16 осіб засуджено на ріжні вязничні кари.

ЗНОВ БІДА З КАРОЛЕМ І ЙОГО ЛЮБКОЮ.

ЛОНДОН. — Між пятьма королями, що прибули на похорон англійського короля Юрія V., знаходиться румунський король Кароль, який не тішиться симпатією англійського королівського двора через свої любовні зносини з Маґдою Люпеску. Тепер виявилося, що він, їдучи на похорон короля, їхав залізницею до Парижа разом зі своєю любкою, яка тепер є в Парижі і там ожидає повороту Кароля. Через те Кароля в Лондоні оминають. Він навіть не мешкає в королівській палаті разом з іншими королями-гістьми.

ІТАЛІЙЦІ НАСТУПАЮТЬ НА ЕТІОПСЬКУ СТОЛИЦЮ.

РИМ. — Воєнні комунікати подають, що італійська армія осягнула на всіх фронтах великі побіди. Наступ ґенерала Ґраціяніа вповні удався. Етіопська армія розбита і здеморалізована.

Здається, що тим разом комунікат відповідає приблизно правді, бо й етіопці признають, що їхня столиця, Адіс Абаба, в небезпеці, бо італійські війська її окружають.

І ФРАНЦІЯ ПОЗИЧАЄ.

ЛОНДОН. — На похорон англійського короля прибув президент Франції, а з ним прибув теж премієр Флянден. Той останній користає з нагоди й обговорює з урядовими колами справу позички для Франції. Йде про позичку в сумі на яких пів біліона долярів. Вже з того видно, що Франція знаходиться в тяжких фінансових клопотах. Державна каса цілком порожна.

НЕ ЖУРЯТЬСЯ КАЙЗЕРОМ.

БЕРЛІН. — Часи зміняються. Німецькому цісареві Вільгельмові, що перебуває на вигнанні в Дорн у Голяндії, минуло 77 років. Та про його уродини газети не розписувалися. Кажуть тільки, що монархісти десь певно відбувають потайки свої сходини і хіба там згадують Вільгельма.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
a 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КРУТИ

З хвилею, як рознеслася по Україні вістка про героїв зпід Крут, почала народжуватися легенда про „Українські Термопілі". І то як у поезії, так і в оповіданнях та історичних розвідках. Про ті Термопілі доводиться ще й тепер чути на ріжних святочних промовах.

Звідки це взялося? Здається нам, що з дуже простої причини. З незнання того, що означають Крути. Мабуть перша основніша стаття про „Бій під Крутами", це та, що була поміщена в 1931 р. в „Літописі Червоної Калини". Зачинається вона такими словами:

„Чужинче! Іди й скажи Спарті, що ми тут лежимо, вірні її найвищому приказові" — такий напис пишався на могилі спартанських борців. Ви знаєте про Термопілі, цей славний бій спартанського короля Леоніда з триста спартанцями проти многотисячних когорт перського наїзника. Було це 480 р. перед Христом на землях соняшної Геляди. Термопілям судилось повторитися ще й другий раз, у 1918 р., на розлогих степах золотої України. Ці другі Термопілі, це бій під Крутами, а спартанцями в ньому були українські студенти".

Гарно написано, але чи правдиво? Бо чиж можна порівнувати Крути з Термопілями, коли сам автор згаданої статті признає, що ми ще дуже мало знаємо про цю траґедію, бо навіть покищо не усталено ще напевно дати геройського бою під Крутами, бо навіть література про цю величну подію ще така дуже вбога? І чи можна порівнувати сучасну, таку жорстоку і правдиву, дійсно геройську українську подію з тим, що передала нам грецька леґенда? Бо в світлі найновішої науки леґендою являється оте чудове оповідання про грецькі Термопілі. А крім цього треба мати на увазі те, що Термопільський просмик дійсно можливо було часово оборонити цим леґендарним 300 спартанцям! Їх не вислано на певну смерть. Вони пішли на приказ зорґанізованої, сильної, найбільше здисциплінованої й патріотичної в тодішнім світі влади — спартанської. І за ними наступала зорґанізована як сталь тверда спартанська армія, готова вмерти за вітчину. І ніщо інше, а тільки зрада одної одиниці довела до леґендарної катастрофи під Термопілями.

Та цього всього не було з героями зпід Крут. Їх не вислала на ділі ніяка тверда й відповідальна влада, бо такої не було тоді на Україні. За ними не йшла ніяка армія. Це тільки вони, молоді українські студенти, пішли головно з власного пориву ратувати як не Вітчину то її престіж, бож ті, що були при українській владі, проголосили в Третім Універсалі, що хочуть дати „великій і знеможеній республиці Росії здоровля, силу і нову будучність". А тут ота „російська республика" наступала нищити Україну! І довела до бою під Крутами. Тому саме це не Термопілі оті наші Крути. Це є цілком нова картина не тільки в українській, але й у всесвітній історії.

Це — „Крути"! — от і все.

Д-р Остап Грицай.

ЗА ТЕБЕ, УКРАЇНО, МОЛОДЬ ТВОЯ!

СЛОВО У XVIII-ті РОКОВИНИ БОЮ ПІД КРУТАМИ (29. I. 1918.—29. I. 1936.).

„...Всі Ви спочили в темній могилі,
Та нас в неволю не завернути,
Бо і в нас були вже Термопілі,
Бо впало триста, ген там, де Крути!"
Ол. Бабій („Під Крутами").

За Тебе, за Тебе, Ти Українська Земле, за Тебе ота одинока своєю посвятою жертва молоді на боевищах Крутів!

За Тебе, Україно, так преславно там умирала молодь Твоя!

За честь, за волю й за державу Твою.

Найкраща, пречиста серцем і непорочна душею це молодь була. Така, як та, що то колись з першими ісповідниками Христа повна жагучої віри в божеську міць святого ідеалу у глибах катакомбів молилася. І така як та, що опісля слідами закутих у крицю хрестоносців суші й моря проходити хотіла, щоб до Господнього гробу припасти і слави його оборонців добути. І не інша, як та, несмертельна красою своєї молодечої зваги, що наймолодші полки Наполеонових армій творила, а проте хоробрістю своєю навіть залізні ряди Старої Ґвардії чудувала... **Українська молодь зпід Крут, усежертвенна і перша защитниця золотоверхого Києва перед хижими бандами червоної Москви.** Гей, який же це подвиг, якаж це сяюча слава!

Бо дивімся лиш, українські брати, на неї. Це собі університетські студенти, ґімназійні учні і юнаки з першого Військового Вишколу. Але студентів і ґімназистів тут найбільше. З Володимирського університету в Києві, з Кирило-Методієвської ґімназії, з гідротехнічної і лікарської школи також. Досі вони завжди тільки зі своїми книжками й записками; замісць кріса в руці перо, а замісць шаблюки книга, і стільки і всієї журби в них, що ота їх тихомирна школа та наука. А хіба ні — молоденький товаришу **Лукасевич,** і ти, товаришу **Соколовський,** які Ви, обидва щойно в шестій клясі, і один і другий такий сердечний предмет журби матери й сестри у Вас? А такі як Ви, або всього на рік або на два старші, ніж Ви — є і всі інші Ваші молоденькі друзі. І все веселий та дотепний абітурієнт **Гіба** і той семак **Пипський,** що в останнім акті крутянської траґедії, а саме перед розстрілом полонених большевиками, так мужно затягнув повним голосом український гимн. А навіть і Ваш гарний старшина, **Павло Кольченко,** що хоч у світовій війні вже бував на фронті, то він Вам і ще всетаки товариш з восьмої кляси.

Так:

Безжурна вона собі на око ота наша університетська та ґімназійна молодь у Києві за перші часи правління **Центральної Ради,** та проте пильно цікавиться всіми нарадами в історичнім осідку Ради, **в Педаґоґічнім Музею,** і уважно стежить за розвитком подій, що назрівають з проголошенням молодої української державности.

А ті події щораз більше стихійні і щораз важливіші.

Ось після **трох перших універсалів** Центральної Ради, проголошених нею упродовж року **1917,** а які своїм духом ще завжди повні невольницької несамостійности та залежности від червоної Москви, врешті **дня 22. I. 1918, четвертий універсал** Ради, такий інакший, такий визвольний своєю мовою в порівнанню з усіми попередніми! „...Народе України — читаємо тут — Твоєю силою, волею, словом утворилася на українській землі свобідна Українська Народня Республика. Здійснилася давня мрія Твоїх батьків, борців за волю і право робучого люду!... Від нині Українська Народня Республика стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною державою Українського Народу".

І молодь слухає тих слів жадливо. Вонаж не даром, попри всю свою увагу до шкільної науки, стежить за кожним потягненням своєї щойно народженої рідної влади. І не тільки прислухується промовам українських міністрів та парляментарів, але вже дуже рано вміє стати і до збройної розправи з лютим большевицьким ворогом, охороняючи в першу чергу будинок Центральної Ради підчас боротьби з Київською Військовою Округою під командою червоного жбіра Оберучева. Так — прегарно розуміє ота українська шкільна молодь у Києві необхідність збройної оборони рідної землі в боротьбі з хижою Москвою. Розуміє вона її краще, ніж і найповажніші діячі з Центральної Ради, що засліплені блахманом соціялістичних теорій, замісць створити сильну українську армію, поспішились ще таки в грудні 1917 здемобілізувати її і дати отак московському наїзникові змогу доступу до самого серця України — Києва.

Справді:

Яке безумство, який це непростимий прогріх тодішньої української влади!

Бо московський ворог тоді, коли миролюбні ідеалісти з Центральної Ради мудрували над тим, якби то позбавити край власної армії, зібрав зі своєї сторони не одну армію, а три, і двигнувся з ними з трох боків на українську землю. Одна з них під командою Єґорова сунулася залізницею Харків-Полтава-Київ, друга під проводом Ремиґова наступала в напрямку Курськ-Бахмач-Крути-Київ, а від Жмеринки-Козятина валилися як третя московська армія на Україну — дикі полчища ґвардійського корпусу. І щойно тепер пізнали наші мудреці з Центральної Ради, як дуже дали вони обманутись кличам соціялістичних аґітаторів Москви! Та щож? Здемобілізованої, большевицькою аґітацією пережертої армії так легко докупи знову не збереш, а тут гаряча, необхідна потреба виступати з військом негайно і безпроволочно, бо Москва трома чорними хмарами насувається на Київ щораз ближче, і треба готовитись до рішаючого бою!

І от саме тоді, з кінцем січня 1918 р., коли то большевики у відповідь на проголошену нами суверенність української держави утворили в Харкові свій уряд та кинули на Україну аж три армії, українська молодь Києва береться **створити зі своїх рядів армію** і без огляду на стократну перевагу ворога — станути на нього зі зброєю в руці.

І цей почин, завершений страшливо нерівною боротьбою тієї молоді під Крутами, де вона леґіоном **300 добровольців** вигинула майже вся у змаганню **з 6,000-ною** ворожою армією, це подвиг пропамятний і нечуваний, великочин безпримірної зваги і великочин безпримірної посвяти.

За Тебе, Україно, за волю Твою!

Слава молоді України, слава!

Бо тепер вони, ті, здавалося, безжурні собі студенти й ґімназисти, кидають книжки й записки, кидають затишки школи і затишки рідних хат, кидають родичів і кохаючу рідню, і один наперед одного зголошуються до орґанізованого собою **Студентського Куріня.** Збори за зборами проходили тоді, студентів університету таксамо як і ґімназистів та учнів усіх інших шкіл, і всі вони ухвалювали тільки одно:

„Братися за зброю і спішити на фронт".

Їх старі вчителі намагались указувати їм на грізні небезпеки їх почину та відводити їх від такого, як вони казали, неразважного замислу. Батьки, матері й сестри здержували їх і плакали за ними, але вони перли вперед із силою бурхливої стихії, з одчайдушністю загорілих фанатиків, з невсмиримим пожаданням першого, радісного чину.

До бою, до бою!

Нехай там і Муравйов і Єґоров і Ремиґов, нехай там і Змій і пекельний ад, їх не лякає і не відстрашить ніщо. Як студентський курінь **Січових Стрільців** вони, повні горіючої нетерплячки, та співаючи пісень, помаширували вулицями Києва до призначеної їм казарми в будинку **Костянтинівської школи** на Печерську, де й зараз почалось їх вишколення під проводом команданта першої сотні, яким призначено старшину **Омельченка,** теж університетського студента, попри якого бунчужним став ученик восьмої кляси **О. Сушицький.** Але коли незабаром, бо вже протягом кількох днів, прийшлось наших юначків виряджувати на фронт, то виявилося, що зі сторони уряду не подбали про ніщо з того, чого треба було до виряду. — „Кожний — каже про це автор одного спомину — одержав з одягу штани, подерту шинелю і якусь арештантську шапку, через що пересічний вигляд був такий: власні черевики, салдатські штани, завязані в долині мотузком, ґімназійна або студентська куртка, або цивільна комізелька і згори шинеля, в якій найменше бракувало одної поли. А не ліпша виглядом і зброя: старі поржавілі рушниці... І це так усе в той час, як місяць після того большевики, захопивши помешкання школи, знайшли там повні склади новеньких чобіт і одягу, не кажучи вже про амуніцію і зброю".

Але хіба все оте спинило, або бодай знеохотило наших молодих одчайдухів?

Ні — вони були веселі, розсміяні й бадьорі молодечим довірям до своїх сил, коли виїздили з Києва на фронт, і лишились такими й тоді, коли їм прийшлося ставати віч-на-віч з лютим варварським ворогом, проти велитенських полчищ якого вони, Лицарі Студентського Куріня, були тільки невидатною горсткою. Та ще до того горсткою, яка мусіла **подбати собі і про свій власний найвищий провід,** бо штаб, що мав кермувати боєм, утік з двірця в сам день бою, причіпивши з переляку до свого паротягу ще й — вагони з амуніцією, так, що потяг штабу наздігнали недобитки студентів аж десь за Ніжином на другий день...

Та проти всіх отих супротивних хвиль — Стрільчики Студентського Куріня боролися, як пристало на героїв України, і саме їх **геройська незломність** і на боєвищі і під розстрілом у полоні — де **розстріляно 28!** — вінчає їх порив сяйвом невмиручого подвигу.

І якщо прогріхи провини тодішнього уряду і штабу це темне тло, яке більш в історії України повторитись не сміє, то тим благодатнішим промінням відрізується від того тла божеське світло юнацької посвяти.

Слава Героям!

Україна понад усе!

М. Костишин.

КРУТИ

(Присвята П. Турчинському).

Згадаєш минуле, поглянеш в сучасне,
Страшне лихоліття все було;
Воля і неволя, слава і сваволя —
Все теє з вітрами прогуло,

Втопилось в руїнах за князів, гетьманів...
Та доля безсильна чувала;
Хоч вольности тисли ворожі лабети,
То слава козацька осталась.

Столітня неволя під гнетом престольним
В народі, знай, духа не вбила,
Лиш волі жаждою серця напувала,
Світліші завзяття кріпила.

І блисла хвилина, розсунулись хмари,
Сурми відізвались: До бою!
Кругом застогнала страшна хуртовина,
Народи хватили за зброю.

Як стій затріщали сталеві кайдани,
Кругом запалилась Содома.
Ревіли мушкети, лани кров зливала,
До бою став нарід сірома.

Знов блисли Пилявці, Корсунь, Жовті Води,
Побіда і слава козацька,
Всі здвиги за волю, світлі мерехтіння,
Душа запалилась юнацька.

Мов вихор пігнали в сніжній метелиці,
Як орли, що рано збудились...
А дула мушкетів, в окопах укриті,
Слідячи, байдужно дивились,

Як курінь юнацький, з триста мужви злитий,
Ідейно загнався під Крути,
Щоб в боевих лавах завзято боротись
І волю для краю здобути.

Настала хвилина жахливих пожарів,
Та курінь на ласку не здався!
Із львиним завзяттям боролись ідейно,
Що з триста—живий з них один не остався.

Їх буйність юнацька лягла серед поля,
А слава понеслась світами;
Жертвенність ідейна розкаже нащадкам,
Якими ступати слідами.

Цей порив геройства не згине ніколи,
Нащадки посвяту вшанують,
І славу про Крути, і тії могили,
Що, дивлячись в край свій, сумують.

— — — — — — — — —

От так наша слава на трупах зростала,
Від куль засівалась кістками;
Скородили поле кінськії копита,
Кровю підливалась, а цвила — квітками.

А. Швед.

КУРЯЧА ВІЙНА

(Оповідання).

(5)

Маланка стоїть і регоче, бо знає, котрий когут набере. Когути на хвилю відскочили від себе. Білий запіяв раз і неначе вхопив з землі якесь зерно на скріплення своїх сил. Цілком таксамо зробив голендер. І знов зчепилися. Тепер вже не було сумніву, що побитий буде білий. Голендер так бив крильми і гатив дзюбом, що в короткім часі білий вже не був білий, а чорно-червона купа з піря, землі і крови. Маланка побігла до пекарні, щоби вхопити коновку води і хлюснути на боевище. Також Текля вибігла з хати. Голендра копнула так, що він вилетів аж на дах хати. Вхопила свого когута і стала голосити.

— Бідний, бідний когутику! Ти майже небіжчик. Бідний!

На порозі появилася Маланка з коновкою в руці. Побачивши її, Текля крикнула:

— Ти свого проклятого когута випустила, неначе собаку з ланца спустила на те, щоби мого задзьобав на смерть?

Текля тряслася так, що клянцала зубами. Маланка, троха стривожена, відповіла:

— Не я звела їх докупи. Зачав твій. Прибіг до мого і став напаствувати.

— Ти виновниця, бо ти хочеш грати велику паню! Сприводила собі якісь дідьчі кури, очевидно, панські. Пані! Яка мені пані! Ти пані голендерська квочка. Так тебе буде звати ціле село. Голендерська квочка. Ти стерво, ти!

— Чорт би тебе взяв поспішним поїздом! — відповіла Маланка. — Дам я тобі за голендерську квочку, ти плюгава відьмо, ти! Ти вже забула про пшеницю, яку тицьнула під ніс Софронові, щоби його збунтувати проти мене? Тьфу, ти плюгава малпо!

— Ти ще більша малпа! Ти потрійна малпа! Ти малпяче стерво!

Текля пригорнула до груди здохаючого когута і заводила:

— Бідний когутик, бідний когутик! Закровавлений, заболочений... То твоя вина, ти льохо!

Маланка голосно зареготала. Це Теклю так розбісило, що нещасного когута вхопила за ноги, прискочила до Маланки і стала з усеї сили колишню приятельку гатити когутом по голові.

Тринчиха трохи не сказилася. Відскочила пару кроків, вхопила руками спідницю і нею стерла з лиця кров і болото. Аж тоді знов метнулася вперед. Прискочила до Теклі і вхопила за волосся і кричала, скрегочучи:

— Ти шлямпо, ти! Ти мерзенна суко! Ти, ти, ти! Гі! Агій!

— Пусти мене, бо як ні, то видру тобі очі, або задушу на смерть! — кричала Текля і випустила когута і собі вхопила за волосся сусідку.

Крик воюючих бабів зааляр-мував Бартюка і Тринку, Стефана і Ксеню. Всі четверо повибігали з хати.

— Чи ви, баби, показилися? — крикнув Софрон.

— Вже досить буде того! — промовив Тимко.

— Мамо, лишіть ту сварку! — благав Стефан.

— Ходіть, мамо, до хати! — кричала Ксеня, пробуючи Маланку відірвати від Теклі.

Даремний був її труд, так обі баби зчепилися. Кричучи, взиваючи одна одну найпоганішими словами, тягали собою то в цей, то в той бік. Аж одна поховзлася і впала, потягнувши за собою другу. Обі впали в глибоку зимну калабаню, яку зробив розтолений сніг. Це троха охолодило їх. З розпатланим волоссям, з подертими до крови лицями, з порозриваними на шкамаття сорочками, виглядали так, що лячно і соромно було дивитися на них. Стоячи тепер проти себе, вже не могли битися. Лиш язиками мололи і викрикували.

Тимко і Стефан взяли Теклю між себе і завели її до хати. Софрон і Ксеня насилу затягли Маланку.

Голендерський когут зібрав коло себе всі курки: Маланчині і Теклині. Закручував направо, закручував на ліво, бив навкруги них ногами і крильми, кукурікав і поводився взагалі, як одинокий на обійстю господар.

Малий білий когут лежав там, де впав був, падучи з рук Теклі. Не досить, що так натий, подушений і потоптаний йому баби при бійці. Побитий, подушений і подоптаний лежав без надії ратунку. Коли по хвили Стефан вийшов з хати, взяв сараку за крило, заніс до дровітні і сокирою відрубав голову.

Щоби ту прикру пригоду обернути в сміх, Стефан приніс когута до пекарні і каже:

— Добре скінчилося, бо будемо мати добрий обід. Міркую, мамо, що спечете, або зварите його.

— А нехай його чорти зїдять, — крикнула Текля, все ще сердита.

Чорт когута не зїв, бо по якій годині Текля надумалася і зладила когута на обід. Була вдоволена, що Маланка такого панського обіду не мала.

Хоч печений когут дуже смакував Бартючці, вона все ще була люта, прелюта. Вона забалакала до мужа:

— Ти гадаєш, що та фльондра, та пані голендерська квочка має право тут на подвірю годувати такі когути, що мому малому когутові роблять капут?... Очевидно, бо ти не скажеш чорне, не скажеш біле. Ти ні пес, ні баран.

Коли Тимко мовчав, бо гадав, що по таких пригодах найліпше мовчати, вона зачала наново:

— Як би ти хоч трохи стояв за свою жінку, то пішов би до тої їх нори і сказав тій голоті правду.

(Далі буде).

— Чому ти наняв таку товстелезну кухарку?

— Бо хочу мати нарешті смачні обіди.

— А щож куховарство має спільного з тим, чи кухарка грубезна, чи худощава?!

— Мусите знати, що наша кухня дуже маленька, тісна, тому моя жінка не могтиме поміститися разом із кухаркою, щоби її перешкаджати.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛИЦАРІ АБСУРДУ.

Минає рвучко рік за роком,
Нестанно дні пливуть;
У вік віків залізним кроком
Герої Крут
Ідуть.
І креслять їх осяйні тіні
В безсмертя слави путь —
В віках віків бойці нетлінні
Герої Крут
Не вмруть...

Минає рвучко рік за роком... Вже 18 літ пройшло від хвилі лицарського бою під Крутами, а бій цей чим дальше, тим більше стає знаним і шанованим. Записаний він кровю українських героїв на сторінках наших визвольних змагань. Це був час безладдя, коли ціла Україна корчилась у смертнім болю і без належного їй проводу йшла до проваля. Щойно Україна ступала на золотистий шлях нового вільного життя, а вже північний новітній номад повстав на тому шляху, щоб у морі крови втопити молоду українську державу.

Були це дні 29. й 30. січня 1918. р., коли проти червоної навали станув „Перший Український Студентський Січовий Курінь'' біля невеличкої глухої чернигівської стації, Крути. Розійшлися розстрільною по двох сторонах залізничого насипу, на якому маневрував імпровізований броневик, що своїм стежним оком бачив добре обидва відтинки свого фронту. Залізничий насип заслонював вид обох відтинків так, що вони мусіли утримувати звязок через залізничу будку біля самого тору. Саміж лицарі, підбадьорені вправністю та гайдамацькою відвагою, окопались у боєвій лінії на своїх місцях у плитких вогких рівчаках тільки для лежання. Погода була сніжномокра й вогка, а земля там і тут чорніла замерзлими грудами чорнозему, що був припорошений легким сніжним ковром.

Так окопані лицарі рішилися зустрічати московську навалу, щоб загородити їй шлях на золотоверхий Київ своїми палкими грудьми, натхненими великою любовю до України. І прийшли великі історичні незабутні дні крутянського акту, яким розпочалась крівава величня нова епопея наших славних, шкода, що трагічних, визвольних змагань. Крутянський бій — це перший серіозний опір ворогові, поставлений на межах молодої Української Держави. Це вперше пролялась українська мученицька кров за визвольні державницькі гасла, проголошені четвертим універсалом, що „Від нині Українська Народня Республика стає самостійною, ні від кого незалежною Вільною Суверенною Державою Українського Народу!", які треба було завершити чином.

Хто знає, як і на чию користь вийшов би був крутянський бій, колиб наш „соціялістичний провід" не сидів у той час тихесенько в Києві та не казав розпустити військо, бо, „війна вже скінчена й не треба битися".

Та горстка **лицарів абсурду** не могла устоятись проти шість-тисячної навали, бо їх так мало: всього три сотки молодих студентів. Але їх віра у велич ідеї засліплювала їх блеском і вони рішились на нерівний бій, щоб ратувати честь української нації, що була для них дорожча життя. На студені вистояли на стійках, а із сціпенілих рух не випустили кріса, бо на вістрях їх багнетів і на дулах крісів мав стриматися ворожий червоний похід на Україну.

Розпочався крівавий бій... тревав два дні... Лунали сальви крісів, сипали вогнем скорострілі, трівожно гудів „броневик"... Не стало куль! Та не сміли податись назад, майнула думка, „не володітиме в нас кат", кинулись на пробій у рукопашній завзятий бій... Застрягли гострі багнети у молодечих грудях... полялась тепла невинна молодеча кров по рідному чорноземі... Востанне проказали лицарські уста: за Україну, мамо, гину... не плач... побачимось у вільній Україні... Так лягли всі **лицарі абсурду**, а тіла їх подіравили московські штики раз коло разу. Всі лягли, але не зрадили! Принесли в жертву **своє життя**, щоб грядучі жили вільними у вільній Україні. Так посвятивсь Український Студентський Курінь усеціло визволенні нації, створюючи прескраону, повну геройства леґенду **лицарів абсурду** зпід Крут.

Вони лишилися безсмертними, а їх **чин — зразком геройства** для будучих поколінь.

Бо коли ворог решетив їх тіла, вони не просили помилування, ані ратунку у нього. Московські червоні садисти доконали знущань над безборонними українськими студентами-крутянцями, які сміло дивилися смерти в вічі й ідейно обстоювали своє право зустрічати непрошених наїзників із зброєю в бою під Крутами. А за кожний їх арґумент ідейного порядку кат проштрикував багнетом, або бив прикладом кріса їх безборонне тіло. У цей спосіб вимасакрувано їх усіх так, що при похоронах не могли їх пізнати навіть рідні матері.

Їх геройські тіла спочили з належною врочистістю у Києві, на Аскольдовій могилі, розголошуючи по всій Україні, що де є смерть, там мусить бути і воскресення. А шлях до волі Української Держави вкажуть Крути, що стали світлим зразком найбільшого геройства України. Засвідчили вони, що Україна є в душах українського народу й звідти ніхто не зможе її вирвати; що Україна була, є і буде; що про нашу Україну всі ще почують, бо вона скаже своє незаперечне право залізом і кровю своїх синів-героїв.

Нині розшматована Україна черпає сил, туження і надії з геройського чину крутянців для дальшої боротьби за вільне життя будучих і з вірою глядить на своїх світлих **лицарів абсурду зпід Крут!**

Нині ціла увязнена Україна на рідних землях і ціла Україна на чужині схиляє **у найглибшій пошані свої голови перед Вічною Світлосяйною Памятю Героїв зпід Крут, що вмерли в обороні Батьківщини.**

Степан Фік.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Т. К., Дітройт, Міш. — В таких справах можемо Вам помістити звичайне платне оголошення. Там, де йде мова про „кількадесять тисяч долярів" і то малощо не запропащених у якійсь інституції, і де є закиди супроти урядників за фінансову господарку — мусимо бути дуже обережні, коли подаємо про це в ґазеті. Тому не можемо подавати того, що Ви подали в формі новинки, а тільки як оголошення. Як справа буде покінчена, тоді можна подати і допис. І про збори теж можна подати допис.

Олифант, Па. — В посмертній згадці про бл. п. Й. Височанського має бути, що Покійний оставив старшого брата Йосифа і молодшого Миколу.

Й. С., Балтімор, Мд. — Витинок з польської ґазети дістали і прочитали. Вправді це був поляк і конґресмен, але треба бути тут вибачливим. Цеж був — Новий Рік!

М. Р., Шікаґо, Ілл. — Дуже шануємо Ваші почування. Але якщо думаєте, що вірша краще не друкувати, то тільки тому, що варшавський процес є получений з таким великим траґізмом, що тут треба великого поета, щоб міг ту велич і траґедію віддати віршем.

ГЕЙ, ХТО ЖИВИЙ!

На мить одну лише поглянь
На рідний степ, на рідний лан:
Там на ланах лиш будяки,
В степу могили, кістяки.

Де лилась пісня, тепер сум
І над усім ворожий глум.
А скрізь по селах і містах
Панує голод, смерть і жах.

І люди ходять мов мерці,
І у кайданах мруть борці,
Борці, що кличуть нарід свій,
Щоб йшов в останній смертний бій.

Гей, хто живий, в трівоги дзвін
Дзвони, нехай скликає він
В останній бій, у смертний бій
За рідний край і нарід свій!

П. Т.

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ВАРШАВІ

ПРОМОВИ ПРОКУРАТОРІВ.
(З львівського часопису „Новий Час").

(43)

Свідки брешуть...

І це є ті свідки.

Якщо навіть не булоб декальоґу, то судді й так не малиб сумнівів, що їхні зізнання неправдиві. Коротко кажучи, говорили неправду. Так, що можна би сказати: „Говорить неправду, як свідок з ОУН". Чи сьогоднішні зізнання можна вважати за цінніші, ніж тодішні? Чи можуть у суддів викликати переконання, що тоді, коли ці свідки відхилювали рубець тайни Юнацтва й ОУН, говорили неправду? Ця справа вирішена вашим змислом правди. Роблю висновок: відкликанням цих зізнань підстава обвинувачення нічого не змінилася й дальше маю моральні й фактичні підстави покликуватися на зізнання цих свідків.

Обвинувачені.

Тепер перейду до обвинувачених. Не скажу, щоб зізнання обвинувачених були в цій справі головною підставою. Одначе не дасться заперечити, що внесли дуже багато. Хочу сказати річ, якої виявлення є моїм обовязком, хоч вона прикра для обвинувачених, бо зпоміж 12-ти один-одинокий не дав прокураторові козиря до обвинувачення, бо ввесь час не сказав ні слова. Це Климишин.

А знаєте чому відмовив зізнань? Бо найбільше з усіх боявся, бо знайшовся в такій ґротесковій і траґічній, нервовій ситуації, що просто годі було на нього дивитися й видержати з ним 5 хвилин. І тому відіслалося його й прочуньовано склянкою води. Відмовившися зізнанань у червні, вдруге відмовив їх щойно в серпні, а потім у вересні. Було це три рази. Зрештою ввесь час ніхто його не бачив, хіба лікар. А інші обвинувачені?

Зізнання Підгайного щодо своєї інформаційної вартости та зізнання Чорнія, чи Рака дали щось прокураторові.

Якщо йде про зізнання перш усього Лебедя й Бандери, то зізнання Бандери, в яких він вияснює свою подорож до Данціґу в 1933 р., мають велику вартість. 2. червня 1933 р. Бандеру затримано в Тчеві й після вилеґітимування випущено. Догадуючися, що цей факт поліції відомий, оповів про нього в слідстві. Але сказав теж тоді, що 5-го чи 6-го червня мав відбутися шлюб його сестри в Галичині, десь у Станиславівщині, отже він, якого батько є бідним священиком, купує білет за 100 злотих і їде до Данціґу, щоби запросити свого кузина Туруду на цей шлюб. Не знаючи, чи відомо нам, коли вертався, Бандера зразу каже, що в Данціґу перестудився й мусів тиждень лежати. І сам на цьому шлюбі не був. Це така наївна, ґротескова казка, що не треба архіву Сеника, щоб на основі самого оповідання дійти до переконання, що була це орґанізаційна подорож.

А Лебедь і Гнатківська? Подали всі подробиці про свій побут у Варшаві, одначе всі суперечні з собою. День 15-го червня, тобто день убивства і втечі, поданий дуже подрібно, одначе все від початку до кінця не годиться з собою. Це є старшина революції. Це є той інструктор, що виховував низку орґанізаційних поколінь. І Штойка вчив стріляти і Городок робив і міністра Перацького робив, а в суді і в слідстві не вмів зізнавати.

А наприклад Карпинець. Може це не відповідало орґанізації, але признався, що бомбу виконав на приказ ОУН в останніх днях травня.

А Рак, а Зарицька? Що оповідали про втечу Мацейка; а Чорній, що дав нічліг Мацейкові. Це є білянс. Один одинокий Климишин не зізнавав, і то тому, що так дуже боявся, і його страх пошановано.

Всі обвинувачені говорили неправду. Ні одному з них не вірю на 100 процентів. Може найближче до цеї сотки доходить Миґаль своєю відруховістю, але й цей Миґаль, якщо йде про Зарицьку, чи Свенціцьку, говорить неправду. І не зважаючи на те, що за парадокс, що за проклін для орґанізації і для них самих. Бо всі разом збудували нечуваний стовп для цього акту обвинувачення, міцний і ненарушний.

І так ми перейшли серед цеї панорами доказів, серед цих будівель знаменитого, незрівнаного слідства, щоби вкінці можна було відповісти на питання: чи щонебудь у ході справи змінилося, чи підчас процесу щонебудь це обвинувачення втратило? Ми перейшли через підстави, на яких усе це спирається, тобто акти Сеника, річеві докази, свідків і обвинувачених, і з цею хвилиною можна приступити до дійсної теми, бо чейже тут витворилися деякі наскоки, деякі нарушення, одначе штучні, одначе неправдиві. Отже це треба було відчистити. Тепер, панове судді, будете могти забути на хвилю про інциденти і фраґменти, перейти до того, що є причиною, що ми є тут. Бож не йде про те, що обвинувачені належали до ОУН. Якщо це, і тільки це мало би бути предметом справи, то не була би вона у Варшаві. Прошу панів, іде тут про Броніслава Перацького, міністра, члена уряду, ґенерала, вояка, команданта. І прошу панів, з цею хвилею, коли до нього приступаємо, нехай буде тут тихо про неправди, про таких чи інакших свідків, про декальоґ ОУН. Відложім ті таблиці, як відложили річеві докази, і нехай тут буде так, немовби його на марах внесли. Від цеї хвилі тут буде суд про Перацького, за Перацького. Панове судді! Передусім хочу, щоб ви перенеслися в той день, щоб ви наново, свіжо, безпосередньо відчули і знали. Є це 15. червня 1934 р. Год. 3 з хвилинами, коли міністер внутрішніх справ, Броніслав Перацький, перериває наради з воєводами, щоб зісти обід у гурті приятелів. Іде на вул. Фоксаль ч. 3. Алеж що це? Там хтось ходить, там якийсь молодий чоловік причаюється і пачку якусь криє під рукою. А міністер є сам. Цей молодий чоловік входить за міністром, змагається з пачкою, а потім відрухово підкладає її знову під рамя й стріляє раз, два й три. Ви чули ті стріли, панове судді. Це Броніслава Перацького барабанний поклик. І потім тіло, закрівавлене кровю, й потім серце завмирає, а молодий чоловік відходить, гамує рухи, напружує всі мязи, щоб іти поволі й спокійно й посвистує. А коли повстали крики, втікає. Знаєте, як утікав, як сховався при вул. Окульнік; і з тим моментом западає темнота, бо він вийшов і вже за хвилину нічого не знаємо. А тепер обернімо ту сцену взад. Ми у Львові на кілька літ і кілька місяців перед 15. червня. Є такий молодий чоловік, Григорій Мацейко. Зпочатку в Щирці під Львовом в убогих батьків, а потім у Львові в тітки й у вуйка. Росте той Мацейко від 20-го р. у Львові й доростає. Коли по 5 і пів місяцях вязниці виходить на волю, є якась тайна в цьому хлопцеві. З цею щойно хвилиною зачинається його така страшна, така проклята траґедія-карієра. Григорій Мацейко знайшовся в боївці О. У. Н; ця боївка, ведена Королишином, підлягає Качмарському, через Качмарського Підгайному, через Підгайного Бандері, через Бандеру Сеникові, а через Сеника Коновальцеві. Скільки ступнів униз, але яка роля мала йому припасти! Прошу панів, річ безспірна, що за неї не потребую боротися й не буду, бо це згідно зізнають і Качмарський і Підгайний. А потім посередньо потверджує це Миґаль, а посередньо потверджує ще й Малюца. Мацейко це постать реальна; слідство, чи обвинувачення її не видумали. Але що за траґедія, яка тайна в тому криється! Отже Григорій Мацейко в 1931-му р., йдучи вулицею, почув нараз стріл, побачив замішання й нагло знайшовся коло втікаючого чоловіка, за яким люди кликали: „Лови бандита"! Мацейко, ведений прочуттям, хоч як природнім, схопив утікаючого й віддає його поліції. Пізніше переконався, що це був Мицик, який на приказ УВО вбив Бережницького. Рік 1931-ший став початком траґедії цього чоловіка, бо коли потім хлопець звірився свїом товаришам з тайни й став каятися, що не знав, що діє, тоді орґанізація знайшла вимріяну, очікувану нагоду, щоб цього хлопця взяти в свої руки. Відтоді він безвольний. Схоплення Мицика Мацейком було причиною, що для неї якраз він, Гр. Мацейко, був визначений до найбільшого боєвого діла, це є до вбивства міністра. Мацейко зачинає вправляти, ходить вечорами зі зброєю в кишені, слідить Кособудського, двічі робить засідки на Бачинського. Підгайний каже, що Мацейко постійно рвався вперед. Він мусів піти на смерть, бо має за собою Мицика; мусить бути ліпший, бо є в становищі неофіта; мусить виявляти найбільшу відвагу. Підгайний здає звіт про те Бандері, який каже, що призначує Мацейкові іншу роботу й деінде. Ґонта, це є Мацейко, має виїхати й треба йому дати сфальшовану леґітимацію. Таку леґітимацію дає Мацейкові Качмарський, чи дістає він її іншим шляхом. Підгайний веде Мацейка до Бандери. „На око" це був прохід, але це був іспит, страшний іспит. По цій розмові Бандера каже, що Мацейко здається йому мало інтеліґентний. Всетаки Мацейка вибирають і наступила дальша стріча. Про неї знаємо лише стільки, що Бандера велів собі принести револьвер, але взяли його всупереч засадам конспірації, як вияснив Миґаль, на те, що коли Мацейко згине, або буде засуджений, а експертиза ствердить, що він, Мацейко, вбив Бачинського, орґанізація буде мати відтепер щодо Бачинського спокій. У перших днях червня чи то Підгайний доручив Мацейкові револьвер, чи то Підгайний дав його Бандері, який кільканацять кроків дальше доручив його Мацейкові. Потім Мацейко зникає зі Львова. (Д. буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗА ОДИН ДЕНЬ.

В один день ґазети доносять: Демократичний лідер Альфред Смит виступає заходами Американської Ліґи Свободи проти демократичного президента Рузвелта та взиває нарід до боротьби проти Рузвелтового „нового розділу", як проти поломання демократичної програми.

Секретар внутрішних справ Ікес відповідає на напад Смита, а рабін Стівен Вайс висміває Смита, кажучи при тому, що багатство кількох людей не може бути будоване на бідноті мас.

Відомий радіовий проповідник, о. Чарлз Коклин, виступає на радіо проти Американської Ліґи Свободи, що виступає проти Рузвелта, а при тому виступає й проти Рузвелта.

Проти президента Рузвелта збирається боротись проповідник Смит, наслідник Ґуї Лонґа.

Ґрупа професорів університетів виступила з осудом пляну Тавнсенда, кажучи, що він спирається на самодурстві.

Це все сталося за один „вікенд", що буцімто призначений для відпочинку. Видно, що коли одні люди, котрі працювали цілий тиждень, відпочивають, інші люди використовують вільний час для праці.

ЩО ТАКЕ АМЕРИКАНСЬКА ЛІҐА СВОБОДИ?

На бенкеті Американської Ліґи Свободи, на котрім виступав з промовою проти Рузвелта Алфред Смит, кождий „таріль" коштував 50 долярів.

Статистика цього бенкету така: їжу для бенкету варили 80 кухарів зі 100 кухтами. Гостей обслугували 300 послугачів з 6 „капітанами". До столу подано: 4,500 булок, 75 скринь вина, 85 ґальонів горівки, 20 ґальонів оливок, 280 туш воловини, 9,000 склянок і 20,000 штук срібла.

Чи тепер дивуватися, як о. Коклин каже про боротьбу Американської Ліґи Свободи проти Рузвелта, що це ніщо інше, як боротьба тих, що на дворі, проти тих, що в середині. Просто, яке їхало, таке здибало: з одного боку банкирі, монопольні промисловці й фабриканти амуніції; з другого боку теж банкирі, монопольні промисловці й фабриканти амуніції.

РУЗВЕЛТ ЗНОВ АВАНЗУЄ.

Алфред Смит у своїй промові перед Американською Ліґою Свободи говорив про політику президента Рузвелта, що вона заносить Москвою та що це кепсько замаскована політика Карла Маркса й Леніна.

Словом, змалював Рузвелта як Карла Маркса без бороди, або Леніна чи Сталіна без вусів.

Чи повірить хто, що портрет, намальований Смитом, це справді президент Рузвелт? Чи не подумають собі люди замісць цього, що видно Смит є в тяжкім клопоті, коли аж таких засобів хапається, щоби поборювати Рузвелта?

ЩО ЗНАЧИТЬ СПРАВДІ ПРОТИ ЧОГОСЬ БОРОТИСЯ?

У суботу вечором був цей бенкет Американської Ліґи Свободи у Вашинґтоні, а в суботу в Ню Йорку відбувався у готелю Комодор „симпозій", улаштований джорджтавнським університетом на тему: Католицька відповідь комунізмові.

Слово „симпозій" походить з грецької мови й значить властиво стільки, що пити разом. Старинні ґреки вживали часто спільного обіду або пиру для легкої обміни думок, і тому нині цим словом називають уже свобідну обміну думок, навіть як при тому учасники нічого не їдять і не пють.

На згаданім „симпозію" говорили бесідники про те, як поборювати большевицьку аґітацію й пропаґанду в Америці. Як звичайно при симпозію, кождий бесідник висказував свою думку, не входячи в дискусії з іншими бесідниками. Промови бесідників годилися в тому, що комуністичну пропаґанду в Америці можна поборювати, не називаючи цілої програми „розбитим горшком" або вигукуванням проти неї.

Отже в той самий час, як у Вашинґтоні Алфред Смит накидався на програму Рузвелта як зраду демократії, як кепсько закритий комунізм, його власні співцерковники в Ню Йорку говорили, що проти комунізму не можна боротися лайкою, ні гуканнями.

КОМУ НАЛЕЖИТЬСЯ МАРКСОВА БОРОДА?

На цім „симпозію" говорив о. Джеймс М. Ґилис, редактор „Католицького Світу":

„Я не думаю, що ми повинні називати комуністів „розбитими горшками", або гукати на їх програму в цілости. Як ми не заведемо деяких суспільних реформ, яких вони домагаються, мирно та в рамках демократії й капіталістичної системи, то комуністи заведуть їх насильно".

Це теж стріла в само серце Американської Ліґи Свободи й Алфреда Смита. Капіталізм потребує реформи. Як цих реформ не заведеться легко, мирно, при капіталізмі й демократії, то комунізм знищить і капіталізм і демократію.

Так каже не аґітатор, стоячи на скринці від мила на розі вулиці, але священик і редактор консервативного журналу, котрого ніхто за радикалім посудити не може.

Отже чи не пробує президент Рузвелт ратувати капіталізм і демократію, і чи Алфред Смит не вбиває тих реформ, що можуть уратувати капіталізм і демократію? Отже чи не належалисяб Марксова борода й Ленінові вуси властиво Алфредові Смитові?

ЧИЮ СВОБОДУ БОРОНИТИ?

На бенкеті Американської Ліґи Свободи Алфред Смит говорив, що треба боронити свободу американців перед посяганнями президента Рузвелта.

Президент Рузвелт покищо посягає по свободи багачів тягнути з народу зиски, без огляду на те, що міліони людей в Америці не мають найпотрібніших засобів до життя.

Про цю справу оборони свобід о. Ля Фардж, співредактор католицького „Американського маґазину", говорив на „симпозію": Одинокою належною відповіддю на загрозу для свободи з боку комунізму є оборона свободи для всіх.

Це може виглядати на заяву сумнівної вартости. Здавалось би, що кождий повинен тільки обороняти свою свободу, а за чужу свободу не журитися. О. Ля Фардж, котрого ми знаємо з виступів в обороні українців, каже, що хто дозволяє денебудь нарушувати свободу людини, той мимоходом валить свою власну свободу.

Чи не заслугує це на ближчу увагу?

ПРИГАДАЙМО

В січні припадає ціла низка памятних нам днів. Поминемо, на цей раз, історичні дати, як приміром вїзд Хмельницького в Київ, Переяславську раду, Андрусівську умову й інші, а спинимося на кількох іменах.

Так передусім слід нам згадати Осипа Юрія Федьковича, що вмер 11 січня 1888 року в Чернівцях. За два роки буде 50 літ по смерти того, що співав нам:

У науці, у розраді
України доля.

А в залізі да у криці
України воля.

А у пісні голосній
України слава!

Чи не гаразд би то тоді краще відсвяткувати його память, краще, ніж святкували недавно століття його уродин? Приготування до гідного обходу треба вже тепер почınати, не так укладаючи заздалегідь фантастичну програму свята, як перш усього знайомлячи найширші круги нашого народу з його музою, з його змаганнями та бажаннями.

23 січня 1797 року згинув у поході проти персів Антін Головатий, перший кошовий отаман кубанських козаків. З його іменем звязана сумнішa сторінка нашої історії.

Ще як існувала Запорозька Січ, добровільно туди вписався, як простий козак, князь Григорій Потьомкин, під іменем Грицька Нечоси. Це зовсім не перешкодило йому в його пляновій роботі положити кінець віковому існуванню лицарського братства й уладити розділ запорозьких земель у сякому, хто брав на себе обовязок заводити рабство там, де віддавна шукали захисту перед неволею.

Воєнні прислуги козаків були Росії ще потрібні, тому, як після зруйнування Січи запорожці вийшли були в Туреччину, Потьомкин став їх закликувати назад у козацьку службу під своїм проводом і обіцював їм землі між Дністром і Богом. Багато запорожців пішли за тим покликом.

Вони побідили турків під Очаковом і Ізмаїлом — тільки з затвердженням грамоти на обіцяні землі царський уряд якось зволікав. Тоді запорожці вислали Антона Головатого в Петербург як свого делегата. Він і привіз їм відти грамоти на землі на Кубані.

Так запорожці стали граничною вартою Росії проти Персії. — Головатий був теж знаний кобзар. Ось кілька уривків з його пісень, що навіть добре характеризують і його ментальність.

Ой, Боже наш, Боже милостивий!
Що ми вродилися в світі нещасливі.
Служили вірно в полі і на морі,
Та осталися убогі, босі і голі..

А як вже випросив заплату, то заспівав такої:

Ой, годі нам журитися, пора перестати!
Діждалися од цариці за службу заплати;
Дала хліб-сіль і грамоти за вірнії служби..

Іншої журби в нього не було. — Шевченко двома наворотами висловив свій погляд на цей епізод нашої історії. Шевченко іменно малював на замовлення портрет Головатого і в листі до Я. Г. Кухаренка описує свою композицію:

„Я думаю його нарисувати, що він стоїть сумний коло зимового квіртя (царської палати), позаду Нева, а за нею кріпость, де конав Павло Полуботок". Знав наш Тарас, що куди покласти! Головатого намалював так, що він відвернувся від давніх сподвижників козацької слави і став плече об плече — з царським будинком. Таке відвернення Шевченко вважав за злочин і виразив те, малюючи Головатого сумним, бо „немає злому на всій землі безконечний веселого дому".

Прекрасно відріжняв козаків героїв, що боролися за славу і волю, від тих других, що боролися за — ну, за що? — Ту саму ріжницю підчеркнув Шевченко багато пізніше в поемі „Іржавець".

Тай ще третє імя хай буде згадане: Мелетій Смотрицький. Той глибоко вчений митрополит і талановитий поет змер 6 січня 1663 року. Його літературна слава опирається на його поемі „Тренос" то є „Плач". Це глибоко поетичне, краснорічне нарікання України на пониження і зневагу, що вона їх терпить від чужих — і своїх.

Тренос викликав величезне враження і живу сварку за і проти. Його одні публично палили, а другі при смерті казали собі класти в домовину, бо не хотіли з ним розлучатися.

В році 1619 Смотрицький видав епохальний твір: Церковно-славянську граматику.

Та книга на століття наладила справу церковної мови славян східного обряду. Ще в році 1721 (сто літ пізніше!) ту граматику передруковують без змін у Москві, а ще пізніше, в році 1755, передруковують її в римницькій друкарні для Сербів. Тай пізніші граматики живих славянських мов усі мусіли опиратися на тій важній праці україна Смотрицького. — („Час").

НАШ РІДНИЙ КРАЙ

Географічне положення.

Положення Східньої Галичини ще дотепер не є устійнене. Большевики твердять, що Східня Галичина лежить на заході, а німці кажуть, що на сході. Позатим положення взагалі кепське.

Топографія теренів.

Терени є дуже ріжнородні: терени праці, нафтові і лещетарські. Переважають рівнини, на яких молодь грає „футбаль".

Ріки.

Дністер, Центросоюз, Маслосоюз і т. д.

Підсоння.

Хмари вищих верств т. зв. еліти. Вітри віють зі скорістю 50 мінут на годину в кишенях учителів Рідної Школи.

Рістня.

Грушки на вербах, кактуси у вазонках, фіялки у головах, помаранчі з Еспанії і болгарські помідори.

Звіриня.

„Комар", 40 сорок, горобці на дротах, печені голубці і бики до карити.

Нарід.

Русини, старорусини, кацапи, москвофіли, українці і жиди. 70 відсотків рільники, решта безробітні.

Мистецтво.

Магічна штука і штука мяса з' буракчами.

Промисл.

Виробляємо: фіґи, бритви для потопаючих, пружинові ножі для дружбів на весілля і масло на голову. Є ще копальні соли в оці і т. д.

Фінанси.

Векслі, облігації, позички, фунти стерлінгів і кільо-франки. Переховують їх у старих панчохах і сінниках.

Література.

Подвійне книговодство, книжки Каси Хорих. Література починається від Михайла Рудницького, а кінчиться на Рудницькім Михайлі.

Ремесло.

Процвітає токарство, — найбільше точать пиво. Вирізують жилетками чужі кишені і т. д.

Школи.

Вищі школи танків, кореспонденційні курси їзди трамваями, крою, шиття і примірювання. Вкінці школа пливання ратальною системою... — („Комар"). М.

— У житті таки вкінці сповняється те, що ми собі бажали або бажаємо.

— Не хочу вірити...

— Дам тобі доказ: колись, як я ще був молодим хлопцем, як мама мене чесала, я бажав собі, щоб зі світа пропали гребені.

— Ну, а сьогодні?

— Сьогодні — маю фабрику гребенів!

ШУКАЙМО СКАРБІВ НАРОДНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Століття наше — це століття технічного поступу і винаходів, і, що за тим іде, століття масової фабричної продукції, стандаризації виробів.

Безпосереднім наслідком цього є зріст міста. Зросла не тільки скількість його мешканців, не тільки поширилися його межі; місто набрало особливого значіння як притягаюча, атракційна сила. Місто — це джерело поступу, новинок! Місто — це блеск, темпо, ріжноманітність! Скоре життєве темпо міста не позволяє вглиблюватися в ніщо, не позволяє привязуватися до нічого на довше каже шукати все змін, ріжнородности. Ця часта змінливість міста створює ілюзію роскощі та блеску і це саме є тою притягаючою силою його. Дарма, що поза тим поверховним блеском нераз криється фабрична тандита. Бож фабриканти добре знають жадобу новости, та що велику міць, яку має над мешканцями міста мода. Місто змінливе в часі, у даній хвилині хоче все підтягнути під знаменник спільної моди. І тому, кличем міста — це продукція все чогось нового. А що криза теж має тут свій голос, то мусять виробляти дешево, отже тандитно. Хай у занехнему колі, бож тандитне скоро дреться і вимагає все чогось нового. Але зовнішний вислід один. Місто блищить і притягає до себе людей, а люди поза містом стараються наслідувати його культуру та звичаї.

Можна би тішитися, що село втягає в себе культуру та поступ міста. Можна би тішитися, коли плуг робить місце модерному тракторові; можна радіти, що романтичні соломяні дахи уступають місця бляшаним — цеж доказ добробуту та культури. Але куди частіше трапляється, що село приймає тільки зовнішні ознаки міської культури. На місце солідних, мистецьких виробів своїх власних рук купує міську тандиту; на місце традиційних звичаїв приймає міські, що, насилу „допасовані" до сільського побуту, є тільки карикатурами.

Ще одна „заслуга" міста: це заник доброго смаку та мистецького почуття. Масових фабричних виробів, може практичних при щоденній праці, під естетичним оглядом не можна навіть порівняти з працьовитими виробами села, що свідчать про високий мистецький змисл, питомий нашій культурі. Тяжко зрозуміти, куди дівається цей естетичний смак, коли сільська красуня міняє традиційний весільний стрій на міський „вельон", у якому виглядає ...краще не казати.

Приймім, що народний стрій до щоденнього вжитку невигідний, чи дорогий. Алеж тоді повинен він принаймеше лишитися як святочний одяг, не тільки по селах, але й по містах. Якіж невидані скарби криються нераз по бабиних скринях, або де далі від міст, то й у щоденному вжитку. Самі не здаємо собі з цього справи. Нераз ми вже так привикли до виду тих строїв, що не бачимо їх краси, а нераз може тільки з байдужности не запримічуємо їх! А такі оригінальні сільські строї могли би використати з міст усі нестилеві „народні строї", усі тандитні імітації та статися святковими одягами для цілих округ.

Крім цього ті строї з цілим своїм багатством мотивів можуть послужити нам як джерело відновлення доброго естетичного смаку у місті могли би послужити як зразок для стилізованих міських суконь. Міська мода на заході шукає нових мотивів, що змогли би її, пересичену та знуджену, відновити та відсвіжити. Сягає вона за цими мотивами до історичних грецьких, індійських та єгипетських країв. Шукає собі зразків і поміж народніми одягами. Хіба ми дозволимо, щоб наше багатство костюмових мотивів використав для моди аж хтось другий? Може балева сукня, вшита на зразок княжого, чи боярського одягу, захопить нас аж тоді, коли побачимо її деневбудь у французькому журналі мод. Може аж чужинні жінки покажуть нам, як користуватися скарбами нашої народньої культури! Та ні! Ми таки випередимо чужинців!

У зимі цього року матимем у Львові другий показ народньої ноші. Але цього року у програмі новости. Побіч показу оригінальних народніх строїв з усіх закутин нашої землі — приготовляється показ народніх звичаїв: весілля, коляди, вечерниць. А крім цього перегляд української моди. Наші малярки виготовили вже кілька проектів стилізованих суконь. Але крім цього треба сподіватися, що наші жінки ще з власної ініціятиви приготують цікаві моделі! Зближається карнавал, справляємо собі сукні зимові, вечірні, пополудневі. Чому не в українському стилі?! Широке поле до попису наших кравецьких робітень та для самих жінок! Є у чому вибирати! Можна знайти все щось, що знаменито буде надаватися для нашої сильветки чи то між стилізованими суконями, чи поміжнародньою ношею! Відчиняйте скрині по селах, шукайте там захованих скарбів. — („Новий Час").

Уляна Старосольська.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що чергові збори відбудуться дня 2-го лютого, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо буде рішатись справа будуючого підприємства. — Корнило Фірман, Стах Шеньгор, Йосиф Галонишка, М. Скабінський.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 2-го лютого, в годині 3-тій пополудні, в салі У. Н. Дому, 760 Стейт вул. Просимо всіх довгуючих членів, щоб прийшли на збори і вирівняли свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Дячишин, предс.; Ілько Лабуза, кас.; Микола Пацюк, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольги Басарабової, від. 47, повідомляє всіх членів, що річні збори відбулися 5. січня 1936. Вибрано уряд на 1936 рік: А. Мушаста, предс.; З. Чайка, заст.; П. Паращак, секр.; А. Шалмар, заст.; П. Могильська, кас.; А. Мадрига, заст.; М. Рачук і А. Зук, контрольори; К. Загвацька і К. Явна, надз. хорих; М. Когут, господиня галі. Всім місцевим і позамісцевим членкиням і членам пригадуємо, що збори будуть відбуватися в тім самім місці, що дотепер, у кожду першу неділю в місяці, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори в неділю, 2-го лютого, бо маємо важні справи до обговорення і полагодження.

Несподіванка.

— Багатий вуйко ще зовсім здоровий. Повідомили його, що сестриниця його та його одинока спадкоємниця заручилася. Обережно випитують вуйка, що з цієї нагоди купить для заручених.

Вуйко лише похитує заперечуючо головою на всі запити.

— Алеж, — каже вкінці тітка Евфемія — мусиш чейже їм справити якусь приємність.

— То добре. Кілька днів буду вдавати хорого...

—o—

Приятельки.

— Знаєш, Ірко, я думаю, що той Чепурляк ліпше вихований — вчора відважився він сказати мені, що я дурна гуска...

— Що ти кажеш?! А я думала, що він тебе аж так добре не знає!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (84)

Уже ніч западала, як їздці зі своїм бранцем стали наближатися до свого села. Тепер Тарзан уже знав, що це було би глупотою з його боку пробувати одинцем нападати на цю очайдушну банду. Ні, для хитрости надається ніч.

Він обійшов довкола відділ та виліз на скалу, з котрої можна було видіти ціле село. Там при світлі місяця бачив, як бандити перейшли крізь браму в палісаді та як їх раді витали їх товариші. І він завважав, де був Томі.

Вітер заніс до нього голос Назіра. „Завтра трохи тортуря, і я вже певний, що він нам розкаже, де є той майполюд. Як він не буде говорити, то умре!" Тарзан не рухався. Він ждав терпеливо, поки село засне.

Потім спустився до стіп палісади. Він сподівався уникнути сторожів коло брами, але, на його жаль, не завважав, що крім сторожі коло брами були ще сторожі коло хати, де держали Томі Велша. Він думав, що йому не грозить ніяка небезпека, як він спуститься з палісади та скочив у середину села.